

Kontrollplan för offentlig kontroll inom livsmedels- och foderlagstiftningens område 2024

För livsmedelsområdet baserad på Behovsutredning- och tillsynsplan
2022 - 2024

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Mål för den offentliga kontrollen	3
2.1 Gemensamma effektmål	4
2.2 Myndighetsmål	4
2.3 Operativa mål	4
3. Ansvarsfördelning inom kontrollområdet	5
3.1 Behörig central myndighet.....	5
3.2 Behörig myndighet för kontrollen samt ansvarsfördelning.....	5
3.3 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten	5
3.4 Personal	5
4. Kontrollplan för 2024	6
4.1 Styrd tillsyn.....	6
Kontroll enligt livsmedelslagen.....	6
Förändringar under åren.....	7
4.2 Behovsprioriterad tillsyn.....	7
4.3 Händelsestyrd tillsyn	9
Misstänkt matförgiftning	9
Extra offentlig kontroll	9
4.4 Skattefinansierad tillsyn	10
RASFF	9
Administrativa ärenden	10
Sanktioner.....	10
Kommande ändringar	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5. Uppföljning och utvärdering av kontrollen.....	11
6. Handläggningsrutiner	11

1. Inledning

Denna kontrollplan är den operativa kontrollmyndighetens beskrivning av hur de krav som ställs på offentlig kontroll inom livsmedelskedjan uppfylls av myndigheten. Kraven finns bl.a. i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel etc. Denna förordning ersatte förordning (EG) nr 854/2004 och förordning (EG) nr 882/2004.

Syftet med livsmedelskontrollen är att invånarna, konsumenterna, ska ha tillgång till säkra livsmedel och dricksvatten. Offentlig kontroll ska vara effektiv, verkningsfull, enhetlig och rättssäker.

Kontrollplanen omfattar kontrollområdet livsmedel inklusive allmänt dricksvatten. I kontrollplanen redogörs för hur miljöenheten planerar att genomföra kontrollverksamheten under år 2024. Varje år revideras kontrollplanen efter behov och prioritering där vi även beskriver hur vi som kontrollmyndighet ska uppfylla gällande lagkrav som ställs på oss i kontrollkedjan.

Planen är baserad på lagstiftningskrav och riskklassning av livsmedelsverksamhet med tillhörande kontrollfrekvens per fem år. Den kvarvarande kontrolltiden som inte är levererad under verksamhetsåret följer verksamheterna till nästkommande verksamhetsår som inestående kontrolltid. Tillsynsskulden kan endast tas bort om enheten kan påvisa att vi har tillräckliga resurser att täcka kostnader då skulden inte drar in några intäkter.

Livsmedelsverket har beslutat om en ny riskklassningsmodell. Den nya modellen ersätter förra årets riskklassningsmodell från och med 1 januari 2024.

Syftet med den nya modellen för fastställande av kontrollfrekvenser är att skapa en mer enhetlig riskklassning av livsmedelsföretag. Hur mycket kontroll ett livsmedelsföretag får beror på hur stor risk dess verksamhet kan utgöra och omfattningen.

I samband med den nya riskklassningsmodellen kommer efterhandsdebitering av avgifter för kontroll av livsmedelsanläggningar börja att gälla från och med 1 januari 2024. Detta innebär att avgift enligt riskklassning kommer debiteras efter att kontroll har utfört hos ett livsmedelsföretag.

2. Mål för den offentliga kontrollen

Livsmedelskedjan omfattar livsmedel, foder, djurhälsa, djurskydd och växtskydd. De gemensamma målen för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan är att:

- Konsumenterna får säkra livsmedel inklusive dricksvatten, som är producerade och hanterade på ett acceptabelt sätt. Informationen om livsmedlen ska vara enkel och korrekt.
- Verksamhetsutövarna i livsmedelskedjan får råd, service och kontroll med helhetssyn som underlättar deras eget ansvarstagande.
- Intressenterna har tilltro till kontrollen och upplever den som meningsfull.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för hela livsmedelskedjan, inklusive beredskap. Samverkan ska skapa förtroende för varandras sätt att ta ansvar för sin respektive del i livsmedelskedjan.

- Kontrollverksamheten är riskbaserad, rättssäker, effektiv och ändamålsenlig.

2.1 Gemensamma effektmål

Med utgångspunkt från de övergripande målen har fyra gemensamma nationella effektmål fastställts:

- För att få säkert dricksvatten måste de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen i dricksvatten minska.
- Minska antalet livsmedelsburna sjukdomar med fokus på campylobakter, listeria, ehec/vtec och norovirus.
- Minska hälsoeffekterna till följd av miljöföroreningar (fokus dioxiner och PCB), tungmetaller och mykotoxiner i livsmedelskedjan.
- Information om livsmedel och om livsmedelsproducerande djur och växter kan säkerställas genom hela livsmedelskedjan.

Dessutom finns mål för operativa förutsättningar för en fungerande livsmedelskontroll. De operativa målen som följer ska läsas och tillämpas med nedanstående myndighetsmål som bakgrund.

2.2 Myndighetsmål

- Mål 1: Alla kontrollmyndigheter har en plan för livsmedelskontrollen inom sitt område för att utföra kontroll i tillräcklig omfattning.
- Mål 2: Alla kontrollmyndigheter planerar och utför kontroll med fokus på de största hälsoriskerna och på det som på ett avgörande sätt kan vara vilseledande för konsumenterna.
- Mål 3: Alla kontrollmyndigheter har rätt kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker.
- Mål 4: Alla kontrollmyndigheter använder kontrollmetoder som är bäst lämpade för att upptäcka avvikelser inom de områden man kontrollerar.
- Mål 5: Alla kontrollmyndigheter vidtar de åtgärder som är nödvändiga så att de avvikelser som upptäcks i kontrollen åtgärdas inom utsatt tid samt följer sedan upp (verifierar) att avvikelser åtgärdas.

2.3 Operativa mål

De operativa målen är ett samlat grepp mot särskilda risker i mat och dricksvatten.

Livsmedelsverket har tagit fram 20 operativa mål som finns i den nationella kontrollplanen (NKP) och utgår från effektmålen. Målen gäller för livsmedelskontrollen under perioden 2023 - 2025. Miljöenheten har kartlagt vilka mål som är aktuella och berör livsmedelsverksamheterna i Höors kommun och kommit fram till att det är 4 av målen som ska kontrolleras. Målen har fördelats så att ett antal mål kontrolleras varje år vilket ger förhoppningen att samtliga mål kommer att vara uppfyllda och rapporterade till Livsmedelsverket inom den angivna tidsramen. Operativa målen ingår i den så kallade behovsprioriterad tillsyn och en förteckning har upprättats över aktuella verksamheter som berörs av respektive mål, se sektion 4.2.

3. Ansvarsfördelning inom kontrollområdet

Vad som är respektive myndighetsuppdrag bestäms av lagstiftningen, dels den nationella lagstiftning som fördelar kontrollansvaret, dels den EU-gemensamma och nationella lagstiftning som myndigheten ska bedriva kontroll utifrån. För att skapa ett ändamålsenligt kontrollsystem måste varje myndighet vara införstådd med gällande lagstiftning och vad den kräver av myndigheten.

3.1 Behörig central myndighet

Enligt livsmedelsförordning (2006:813) ska Livsmedelsverket utföra de uppgifter som enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av livsmedelslag (2006:804) ankommer på en behörig myndighet, om inte annat följer av 15 § eller 23 - 26 §§ eller regeringen beslutat om annat.

Detta betyder att Livsmedelsverket är den centrala behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige. De ska leda och samordna livsmedelskontrollen, samt verka för en effektiv och likvärdig livsmedelskontroll i hela Sverige.

3.2 Behörig myndighet för kontrollen samt ansvarsfördelning

I livsmedelslag (2006:804) 11 § framgår det att offentlig kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som meddelats med stöd av EG-bestämmelserna utövas av Livsmedelsverket, Länsstyrelserna, andra statliga myndigheter och kommunerna i enlighet med vad regeringen bestämmer. En kommuns uppgifter ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskydd.

I livsmedelsförordningen (2006:813) 23 § framgår ansvarsfördelningen mellan de behöriga kontrollmyndigheterna.

- Livsmedelsverket har kontrollansvar för bl.a. slakterier, styckningsanläggningar, större köttprodukt- och köttberedningsanläggningar, större mjölk- och mjölkproduktanläggningar, större fisk- och fiskgrossistanläggningar, äggpackerier, äggproduktanläggningar, tillverkningsanläggningar för vin och spritdrycker, samt övriga större livsmedelsanläggningar.
- Länsstyrelsen är behörig kontrollmyndighet för livsmedelskontroll inom primärproduktion. Länsstyrelsen har även uppdrag att samordna och ge råd.
- De lokala kommunala nämnderna är behörig kontrollmyndighet för anläggningar som hanterar livsmedel i leden efter primärproduktion, undantaget de anläggningar där livsmedelsverket är ansvarig kontrollmyndighet.

3.3 Ansvarsfördelning inom den behöriga myndigheten

Ansvarsfördelningen sker enligt gällande delegationsordning.

3.4 Personal

Miljöenheten består totalt av 8 handläggare, en biträdande miljöchef och en kansli- och miljöchef vilket motsvarar 10 tjänster. Inom området livsmedel och dricksvatten finns 1 heltidstjänst och en visstidsanställd fram till april 2024 varav resterande tjänster går till administration, samordning, miljö- och hälsoskydd, alkohol, tobak, elektroniska cigaretter och receptfria läkemedel.

Årsarbetstid för en heltidstjänst är 2 080 timmar enligt Sveriges Kommuner och Landsting. När schablon för semester, sjukdom och helgdagar är borträknat är den faktiska tiden

1 500 timmar. Tiden för tillsyn för en heltidshandläggare beräknas till 1100 timmar per år och skattefinansierad tillsyn till 400 timmar.

4. Kontrollplan för 2024

För att underlätta planeringen har kontrollplanen för livsmedel och dricksvatten tagit del av SKR:s modell för tillsynskategorier.

Kontrollområde: Kontroll av livsmedelsanläggningar och dricksvattenanläggningar samt därtill hörande myndighetsutövning utifrån gällande livsmedelsförfattning.

Kontrollmyndighet: Kommunledningskontoret, Miljöenheten i Höors kommun. Tillstånds- och tillsynsnämnden är ansvarig nämnd.

4.1 Styrd tillsyn

Kontroll enligt livsmedelslagen

Livsmedelskontrollen i Höors kommun omfattar cirka 170 livsmedelsanläggningar motsvarande cirka 120 kontrollbesök. Dessa anläggningar är framförallt restauranger, tillagningskök, butiker, dricksvattenanläggningar och industriella anläggningar.

Antalet verksamheter varierar beroende på hur omvärlden ser ut. Antalet stiger dock hela tiden då Höör växer och nya bostadsområden med tillhörande livsmedelsverksamheter byggs. Fler verksamheter behöver inte alltid innebära att antalet kontroller ökar – det beror på vilken typ av verksamhet som startar. Det administrativa arbetet kan öka med fler verksamheter samtidigt som antalet kontroller kan minska. Beräkning av den genomsnittliga kontrolltiden per verksamhet tydliggör detta.

Riskklassningsmodellen är uppbyggd enligt en grundstruktur där verksamheter riskklassas enligt följande uppgifter:

- huvudsaklig inriktning
- aktiviteter med kontrollbehov
- produktgrupper kopplade till särskilda regler
- verksamhetens omfattning

Modellen används av tillstånds- och tillsynsnämnden för kontroll och styrning av verksamheten.

En årlig kontrollplan tas fram för respektive verksamhetsår för att säkerställa kontrollbehovet i kommunen. Kontrollfrekvensen för verksamheterna varierar inom spannet en kontroll per fem år till 15 kontroller per fem år.

Det kommunala dricksvattnet faller under livsmedelslagstiftningen. Tillsynen som bedrivs innebär att granska Mittskåne Vattens och samfällighetsföreningars egenkontroll samt att handlägga eventuella klagomål på dricksvattenkvalitet. Det finns cirka 28 enskilda dricksvattenanläggningar som miljöenheten har kännedom om.

Under 2023 har en inventering av dricksvattenanläggningarna genomförts. Under 2024 kommer en fördjupad tillsyn av dricksvattenanläggningarna genomföras samt skriva riskklassningsbeslut för

samtliga dricksvattenanläggningar samt fastställa ny provtagningsplan enligt livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (LIVSF 2022:12).

Miljöenheten inventerar löpande ifall det finns fler anläggningar som bör vara anmälda till tillstånds- och tillsynsnämnden. Dricksvattenanläggningar kontrolleras varje till vart annat år.

Tabellen nedan visar antalet objekt, de olika kontrollfrekvenserna, och intervall när kontrollen ska utföras för att få ett jämnt flöde av livsmedelskontroller per år. Sista kolumnen visar hur stor skuld vi har kvar. Detta ger oss en överblick på vilka områden som är prioriterade.

Tabell. 1 Överblick på objekt som ingår i styrd tillsyn, markerade rutorna visar antalet tillsynsbesök för innevarande år och kontrollskulden.

Kontrollfrekvens per 5 år	Antal objekt	Kontroller per år	Tillsyn 2024	Tillsyn 2025	Tillsyn 2026	Tillsyn 2027	Tillsyn 2028	Tids skuld 2024
1	24	0,2	12	0	0	12	0	
2	62	0,4	15	31	31	16	31	
3	4	0,6	4	0	4	0	4	
4	33	0,8	29	29	24	29	20	
5	40	1	40	40	40	40	40	
10	7	2	14	14	14	14	14	
15	2	3	6	6	6	6	6	
Totalt	172		120	120	119	117	115	373,6

Förändringar under åren

Antalet objekt varierar varje år p.g.a. avregistreringar, nya riskklassningar eller nya tillkomna livsmedelsverksamheter. Tabellen ovan visar ett ungefär då uppgifterna är hämtade från senaste uppdaterade objektslistan för livsmedelskontrollen.

Kontrollstrategi för tillsynsskuld

Miljöenheten kommer skapa en kontrollstrategi för att minska på tillsynsskulden genom att utföra två till flera kontrollbesök. Kontrollbesök utöver ordinarie kontroll kommer fokusera på speciallagstiftning eller områden som har haft återkommande avvikelser. På så vis ser miljöenheten en möjlighet att minska på den tillsynsskuld som objekten har.

Planerad intäkt

För den styrda tillsynen planeras en intäkt på cirka 430 000 kronor. Inga intäkter kommer från tillsynsskulden.

4.2 Behovsprioriterad tillsyn

I samband med de operativa målen brukar livsmedelsgruppen utföra tillsyn i projektform. I vissa fall kan ett projekt initieras under kort tid för att de operativa målen ska uppfyllas. Under år 2021 hade miljöenheten ett ABP¹-projekt inom större livsmedelsbutiker. Inga nya projekt är planerade under

¹ ABP- Animaliska biprodukter

perioden 2022–2024 dock kan miljöenheten delta i projekt om resurser och behov finns. Detta kommer redogöras i den årliga kontrollplanen för livsmedelskontrollen.

I nedanstående tabell redovisas vilka av de operativa målen våra livsmedelsanläggningar berörs av och hur många ska kontrolleras under 2024. Det kan finnas flera mål som ska kontrolleras på en och samma anläggning.

Tabell. 2 – Planerad tillsyn för operativa målen 2024

Operativa mål	Antal objekt som berörs av målen	Ska utföras 2024	Uppskattad tidsintervall per kontrollområde (tim)
Mål 1: Mikrobiologiska och kemiska faror i faroanalys och beredning vid vattenverk	3	3	0,25 - 0,5
Mål 2: Säkerhet vid vattenverk och reservoarer	3	3	0,25 - 0,5
Mål 6: Livsmedelsinformation vid e-handel	2	1	1,75 - 3,5
Mål 9: Skyddade beteckningar	1	1	0,25 - 0,5
Totalt timmar			2 - 5

Regel för hur många anläggningar ska de operativa målen kontrolleras hos baseras på Livsmedelsverkets bedömning ifall det totala antalet anläggningar är under 25 stycken ska 50 % av summan kontrolleras. Om den totala anläggningen är över 25 stycken ska 25 % av summan kontrolleras.

Tid per kontrollpunkt av operativa mål bör vara mellan 15- 60 min per objekt inklusive kontroll och administration. Den uppskattade tiden för handläggning av operativa målen beräknas variera mellan 2 – 5 timmar för år 2024. Tidsredovisning för nerlagd tid för operativa målen kommer att fyllas i systemet. Tiden som läggs ner kan tas från tillsynsskulden. Övrig tid för framtagning av underlag och checklistor kommer gå under skattefinansierad tillsyn. Den totala arbetstiden för operativa målen uppskattas uppgå mot 5 timmar.

De operativa målen innehåll och fokus finns på livsmedelsverkets hemsida [Operativa mål och stödmaterial för 2023-2025 - Kontrollwiki \(livsmedelsverket.se\)](#)

De mål vi inte berörs av under år 2024 är mål 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14 - 19.

Planerad intäkt

För den behovsprioriterade tillsynen planeras en intäkt under 10 000 kronor. Inga övriga projekt planeras som genererar intäkt inom livsmedelsområdet.

4.3 Händelsestyrd tillsyn

Misstänkt matförgiftning

Miljöenheten arbetar med ärenden kopplade till beredskap och smittskydd, till exempel matförgiftningsutbrott. I behovsutredningen har tiden för beredskap, smittskydd och matförgiftningar planerats till 50 timmar per år av den totala kontrollrelaterade tiden. Om kontroll av anläggningen inte påvisar några brister kommer den utförda tiden tidsredovisas som ordinarie kontrolltid. Om brister noteras kommer extra kontroll kräva förelägganden om att vidta åtgärder samt uppföljande kontroll, denna tid debiteras utanför den årliga kontrolltiden.

För uppföljande kontroll med anledning av bristande efterlevnad (före detta s.k. extra offentlig kontroll) tas en extra timbaserad avgift ut, beroende på handläggningstiden för att utreda fallet.

Under 2023 har det uppkommit cirka två anmälningar om misstänkt matförgiftning eller dricksvatten. Tiden för utredning kan variera, ca 2 till 4 timmar per utredning. En uppskattad tid för hantering av dessa ärenden är cirka 2 - 4 timmar per år. Vissa utredningar kan ta längre tid.

Uppföljande kontroll med anledning av bristande efterlevnad ~~Extra offentlig kontroll~~

För verksamheter som har sådana brister att extra kontroller krävs för att uppnå en god livsmedelshantering, utförs en så kallad *uppföljande kontroll med anledning av bristande efterlevnad*, tidigare benämning *extra offentlig kontroll*. I många fall behöver handläggaren skriva ett föreläggande om att vidta åtgärder. Uppföljning av föreläggandet krävs för att säkerställa att åtgärder är vidtagna. Denna typ av handläggning ingår inte inom den ordinarie kontrollen och debiteras efter ärendet är avslutat.

För extra offentlig kontroll tas en extra timbaserad avgift ut, beroende på handläggningstiden för att utreda fallet.

Under år 2023 lade miljöenheten ner cirka 50 timmar på extra offentlig kontroll. Samma tidsåtgång prognostiseras för 2024.

RASFF

Sedan införandet av det internationella larmsystemet iRASFF² har det tagit mer tid att utreda fall som larmats. Det kan bero på att fler anmäler i systemet vilket gör att handläggarna måste ut på livsmedelsanläggningen för att säkerställa att berörd produkt har återkallats. Därför bedöms behovet vara 10 - 20 timmar per år.

Förpackningsmaterial

Från 1 januari 2024 ska företag som serverar mat och dryck i engångskärl erbjuda kunden möjlighet att få maten eller drycken i återanvändningsbara kärl som matlådor eller muggar. Kravet gäller de

² iRASFF är ett EU-gemensamt webbaserat verktyg för kommunikation av RASFF-meddelanden. RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) är EU:s system för snabb varning om livsmedel som kan antas utgöra en risk för människors hälsa (källa: Livsmedelsverket, <https://kontrollwiki.livsmedelsverket.se/artikel/318/rasff-rapid-alert-system-for-food-and-feed>, (2021-11-23)

företag som serverar mat och dryck i engångskärl till fler än 150 kunder per dag. Lagstiftningen är en åtgärd för att minska förbrukningen av engångsplastprodukter inom EU.

Kraven framgår av 17-20 §§ förordningen (2021:996) om engångsprodukter.

Anmälningar om registrering

Anmälan om registrering av livsmedelsanläggning och dricksvattenanläggning kan variera år till år. Dessa verksamheter är delvis helt nya, men den större delen ersätter befintliga verksamheter som av olika anledningar upphör under verksamhetsåret.

Under 2023 har 25 registreringar för livsmedel och 8 registreringar för dricksvattenanläggning inkommit. Totalt motsvarar detta en tillsynstid mellan 40 – 60 timmar.

Riskklassning för nya verksamheter sker i samband med registrering och handläggningstiden är cirka 30 minuter per registrering.

Planerad intäkt

För den händelsestyrda tillsynen planeras en intäkt mellan 100 000 - 120 000 kronor. Inga övriga projekt planeras som genererar intäkt inom livsmedelsområdet.

4.4 Skattefinansierad tillsyn

Administrativa ärenden

I posten administrativt kontrollarbete, samsyn och samverkan ligger tid avsatt för operativa möten, samsyn mellan inspektörer inom och utanför myndigheten, samverkan med andra myndigheter, remisshantering, planering samt tid till arbete med ärendehanteringssystem.

Sanktioner

Sanktionsavgifter drabbar de verksamheter som bedriver en livsmedelsanläggning utan att ha anmält till miljöenheten. Den typen av handläggning av ärendet ingår under den skattefinansierade tillsynen. Cirka 5 fall av ärenden med sanktionsavgifter har uppkommit under år 2023. Prognosen är densamma för 2024. Tidsåtgången är i genomsnitt 3 timmar per ärende.

De sanktioner som kan bli aktuella återfinns i EU-lagstiftningen och i nationell lagstiftning. De sanktioner nämnden använder är:

- Sanktionsavgift om en företagare underlåtit att registrera sin verksamhet
- Föreläggande att vidta vissa åtgärder
- Förbud att bedriva viss verksamhet, till exempel nedkylning
- Förbud att bedriva livsmedelsverksamhet i anläggningen (stängning)
- Förbud mot utsläppande på marknaden av visst livsmedel (saluförbud)
- Omhändertagande av livsmedel

När det finns misstanke om brott kan det också bli aktuellt med åtalsanmälan. Instruktioner för handläggningen av ärenden med sanktioner återfinns i miljöenhetens rutinhandbok.

5. Uppföljning och utvärdering av kontrollen

Utförd kontroll ska följas upp löpande under året och redovisas kvartalsvis till tillstånds- och tillsynsnämnden. Uppföljning kommer innehålla nyckeltal från miljösamverkan Skånes underlag samt egna uppföljningspunkter för att se över kvalitén på miljöenhetens arbete.

Uppföljningspunkter finns i miljöenhetens uppföljningsplan som redovisas separat.

Målet är att miljöenheten har en högre självfinansiering och kostnadstäckningsgraden på 60 %, tillsyn ska inte skattefinansieras. Vid uppföljning ser vi över om metod för kontroll måste ändras eller justeras för att uppfylla kontroll enligt livsmedelslagstiftningen och reviderar den ifall det finns ett behov.

Vi utvärderar resultaten av i slutet av året och tar med justeringar inför nästa verksamhetsår.

6. Handläggningsrutiner

1. Rutinhandboken
2. Uppföljningsplan

För tillstånds- och tillsynsnämnden

Godkänd av

Gunilla Dencker Skog
Kansli- och miljöchef
Miljöenheten

Framtagen av

Natasa Curic
Biträdande miljöchef
Miljöenheten